

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОГО СТАЖУВАННЯ
у відділі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників
Байройтського університету (м. Байройт, Німеччина)
Катерини Андріївни Трими – старшого наукового співробітника відділу
взаємодії університетів та суспільства, кандидата політичних наук,
старшого дослідника

Відповідно до програми наукового стажування ([додається](#)), схваленої рішенням Вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України від 8 серпня 2022 р. (протокол 12/4), старший науковий співробітник відділу взаємодії університетів та суспільства Інституту вищої освіти НАПН України, кандидат політичних наук, старший дослідник Трима Катерина Андріївна з 18 серпня 2022 р. по 18 травня 2023 р. проходила наукове стажування у відділі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Байройтського університету (м. Байройт, Німеччина).

За період стажування К.А. Трима ознайомила із зарубіжним досвідом впровадження новітніх практик у діяльність західноєвропейських університетів, зокрема щодо реалізації соціальної відповідальності університетів, що передбачено науковим дослідженням за темою «Політика та механізми реалізації соціальної відповідальності університетів України», яке виконується у відділі взаємодії університетів та суспільства Інституту вищої освіти НАПН України (2021–2023 рр.). Однією з важливих складових соціальної відповідальності університетів є надання новітніх знань стейкхолдерам за допомогою сучасних ІКТ.

Метою наукового стажування К.А. Трими є вивчення досвіду створення масових відкритих онлайн-курсів (MOOCs) Байройтського університету. За період наукового стажування з'ясовано, що Байройтський університет розглядає феномен MOOCs як різновид навчальних засобів та новий тип обміну інформацією про університетський досвід та дослідницьку діяльність як своєрідну глобальну самопрезентацію з метою залучення до навчання потенційних абітурієнтів. MOOCs в університеті розглядаються як COIL (Collaborative Online International Learning – спільне онлайн міжнародне навчання) – «віртуальна академічна мобільність», який є компонентом навчальної програми та надає здобувачам вищої освіти можливість взаємодії з представниками інших університетів задля розвитку міжкультурної компетенції та цифрових навичок, працюючи разом над виконанням навчальних завдань.

У результаті наукового стажування проаналізовано принципи роботи зі створення MOOCs та особливості освітньої платформи, на якій вони

розміщуються. Для розміщення MOOCs було обрано платформу edX. Для розміщення (опублікування) курсу професор університету збирає матеріали та отримує первинну консультацію з командою, яка допомагає структурувати курс, розподілити його на блоки, запровадити розважальний контент (відповідно до вимог платформи) – за допомогою відео, 3D-графіки, інтерактивних підручників, підкастів або елементів гейміфікації. В університеті наявні можливості проведення професійних відеозйомок, які надають можливість створювати професійні відеоролики як в студії, так й на території університетського кампусу.

Також з'ясовано, що наразі в Байройтському університеті на платформі edX функціонує 5 MOOCs. Перші MOOCs було розміщено 7 грудня 2020 р. На вищезазначеній платформі доступні такі курси: Value Co-Creation in Sport Management – A New Logic in a Changing Society; Biomaterials and Biofabrication: Design, Engineering and Innovation (live); Immigration and Labour Markets in Economic History; Conscious Grocery Shopping: Sustainability, Nutrition, Health and Law; Cellular Polymers.

Створення кожного курсу займає 9-10 місяців. Приблизний алгоритм роботи зі створення онлайн-курсу наступний: *перший місяць* – зустрічі різного формату для розробки структури курсу та групування матеріалів; з *другого по п'ятий місяць* – проведення постійних консультацій з дидактики. Розробляються нові завдання, підходи, форми презентації матеріалів тощо; з *третього по шостий місяці* – створення медіаконтенту для курсу; з *четвертого по сьомий місяць* – публікація матеріалів на платформі edX; одночасно з *третього по восьмий місяць* відбуваються заходи з маркетингу та реклами курсу; з *четвертого по сьомий місяці* – одночасно із публікацією матеріалів на платформі відбувається тестування того, що розміщено; *сьомий-восьмий місяці* – фіналізація проекту.

На основі різноаспектних матеріалів (актуальна наукова література, матеріали сайту, матеріали платформи edX, інтерв'ювання німецьких колег, порад професорів, які презентують результати своїх наукових розробок у MOOCs тощо) К.А. Тримою, відповідно до програми наукового стажування, розроблено путівник для українських колег, які мають бажання підготувати онлайн курси ([додається](#)). Основні вимоги та рекомендації для створення MOOCs представлено в презентації ([додається](#)).

У межах наукового стажування здійснено оцінку ефективності MOOCs, що створені в Байройтському університеті, шляхом опитування здобувачів українських закладів вищої освіти, які володіють англійською мовою та висловили бажання пройти навчання на онлайн платформі. За результатами навчання підтверджено ефективність і актуальність MOOCs, а також

необхідність підвищувати навички з оволодіння іноземними мовами задля можливості долучитися до проходження спеціалізованих MOOCs.

Відповідно до програми наукового стажування, К.А. Трима долучилася до заходів, що проводилися відділом підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу Байройтського університету – зокрема, до таких онлайн курсів: «Апробація інноваційного навчання» та «Компетентнісно-орієнтоване проектування курсів». Інші курси, зазначені в програмі, не відбулися з причин їх скасування в робочому порядку з ініціативи приймаючої сторони (онлайн курси «Digital Didactic Shorties: як використовувати (FB)ZHL Videostudio для виробництва відеопродукції» та «Виготовлення навчально-методичного відео»).

З метою покращення комунікації з представниками відділу підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу К.А. Трима опанувала німецьку мову в Інституті міжнародної комунікації та зарубіжної культури Байройтського університету. В результаті навчання було отримано мовні сертифікати, які підтверджують володіння німецькою мовою (рівень A2, рівень B1).

Підсумком наукового стажування К.А. Трими стала підготовка та подання до міжнародного наукового журналу «Університети і Лідерство» наукової статті «Проектування та створення MOOCs: досвід Байройтського університету». Статтю присвячено висвітленню виробничого циклу MOOCs, деталізації етапів їх створення, наведено приклади онлайн курсів (за згодою німецьких колег на оприлюднення даної інформації).

Отримані за результатами наукового стажування актуальна інформація та практичний досвід можуть бути використані для підготовки онлайн курсів українськими закладами вищої освіти, що є актуальним для навчання в онлайн форматі в умовах війни та повоєнного відновлення України.